

Posudek vedoucího práce

Štěpán Mejšner: VÝCHOVA A LÉVINAS

Předkládaná práce Štěpána Mejšnera se pokouší o propojení myšlenek francouzského filosofa Emanuela Lévinase s tématem výchovy, explicitně potom o hledání pedagogického postoje k Druhému (str. 7). Text práce postupuje poměrně strukturovaně od úvodního seznámení s polem zkoumání ke dvěma částem, kde jsou představovány fenomény lenost, strachu, úsilí, únavy, touhy, poznání a vědění, svobody (autorem pro mě ne zcela přesvědčivě nazvány „Fenomenologické dialogy A“) a fenomény řeči, tváře a lásky („Fenomenologické dialogy B“).

Na práci lze ocenit hned několik věcí: (1) student pracoval dlouhodobě a samostatně, k psaní přistupoval odpovědně, práci pravidelně konzultoval a rady vedoucího většinou skutečně vyslyšel; (2) student si vybral poměrně obtížné filosofické téma. Nepřepisuje a nekombinuje pasivně načtené fakty a poučky, ale samostatně pracuje s pramenným textem a snaží se jej dále myšlenkově rozvíjet; (3) student vycházel prakticky výhradně z primárního Lévinasova textu, interpretoval jej tak po svém, aniž by se tedy opíral o bohatou sekundární literaturu. (To lze samozřejmě ocenit, zároveň je to možné z druhého úhlu pohledu vnímat jako určitou slabinu předkládaného textu, který častěji zůstává takřkajíc „na mělčině“.) Student hledal a někdy skutečně nacházel pedagogické souvislosti v náročném filosofickém textu.

Během práce se zřetelně ukázalo, že základem pro jakékoli uchopení Lévinasovy filosofie výchovy musí být jeho etika a s ní související „lévinasovská“ témata (abych jmenoval alespoň ty nejdůležitější: Druhý, tvář, totalita)

Práci bych vytknul následující:

- jazyk textu se někdy odchyluje od odborného stylu, některé formulace jsou až nesrozumitelné. To lze snad částečně připsat také ne vždy průhlednému vyjadřování samotného Lévinase. Plynutí textu někdy připomíná volné přemýšlení autora nad četbou Lévinase. Pro čtenáře je to ovšem někdy matoucí a nepřehledné (např. poslední odstavec na str. 10 dole a první na straně 11 nahoře, ale také dále); v textu se nacházejí z mého pohledu četné gramatické i typografické chyby

- práce odbíhá od vyčteného tématu filosofie výchovy E. Lévinase k úvahám nad některými fenomény, které autor vyčetl (hlavně v první části práce) především z knihy *Existence a ten, který existuje*. V této práci se Lévinas vypořádává s myšlením Husserla a Heideggera. Z mého pohledu by bylo bývalo vhodnější opřít se spíše primárně o text *Totality a nekonečna*, který v myšlení Lévinase hraje zásadní a řekl bych konstitutivnější roli. Nebylo by pak nutné tak často odbíhat k odkazování na Heideggera, aniž by jeho texty byly autorem explicitně čteny a v textu předkládané práce samostatně zhodnoceny. Cílem práce ostatně nebylo porovnání Heideggera a Lévinase, přestože to tak na mnohých místech textu bohužel nedokonale vypadá.

- v textu se na můj vkus velice volně pracuje s významy některých pojmů. Je to vidět např. na str. 14 – 15, kde autor sahá ke slovníku synonym a zřejmě podle svého „jazykového citu“ hledá paralely a významy napříč různými pojmy, jako jsou úsilí – námaha, touha – tužba - přání. Svůj přístup dokonce odvážně nazývá „etymologickým důkazem“; zaměňování pojmů vědění – vědomí (bez dalšího vysvětlujícího komentáře, str. 21 - 22) atd.

U obhajoby bych položil následující otázky:

Mohl by student přehledně a srozumitelně shrnout, které Lévinasovy myšlenky považuje za zásadní a přínosné pro filosofii výchovy?

Bylo možné v Lévinasových textech narazit na explicitně „pedagogické“ úvahy? Kde a jaké?

Práci **doporučuji** k obhajobě, předběžně navrhuji známku **velmi dobrou**.

Mgr. Marek Fajfr, Ph.D.

v Benátkách nad Jizerou, 14. 6. 2018